

|                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Perhe- ja vammaispalvelujen lautakunta 8.6.2026                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Lapinlahden Varpaisjärven äitiys- ja lastenneuvolapalvelujen yhdistäminen Lapinlahden neuvolaan |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| MAASEUTUVAIKUTUSTEN ARVIOINTI                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Asiakokonaisuus                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Arviointikysymykset                                                                                                                  | Arvioitava asia: Varpaisjärven äitiys- ja lastenneuvolapalvelujen yhdistäminen Lapinlahden neuvolaan                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Maaseudun palvelut                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 1                                                                                               | <b>Asuminen ja palveluiden saatavuus, laatu ja hinta</b><br>Maaseutu on haluttu sekä pysyvän että kausiluontoisen asumisen ympäristö. Sekä pysyvä että kausiluontoinen asuminen ovat maaseutualueille taloudellisesti merkittäviä. Maaseudun väestön ikääntyminen tuo haasteita palveluiden järjestämiselle. Palveluiden saatavuus vaikuttaa suoraan ihmisten hyvinvointiin ja elämänlaatuun. Maaseudulla pitkät etäisyydet ja matkustusajat lisäävät palveluista aiheutuvia kustannuksia. Palveluita voidaan järjestää innovatiivisesti hyödyntämällä mm. liikkuvia ja sähköisiä palveluita sekä monipalvelupisteitä. | Miten uudistus vaikuttaa eri-ikäisten ihmisten mahdollisuuksiin asua tai muuttaa maaseudulle?                                        | Palvelu säilyy saman kunnan sisällä. Ei vaikuta ihmisten mahdollisuuksiin asua tai muuttaa Lapinlahdelle.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Miten uudistus vaikuttaa yksityisten tai julkisten palveluiden saatavuuteen maaseudulla?                                             | Pohjois-Savossa neuvolapalveluita järjestetään pääasiallisesti hyvinvointialueen tuottamana palveluna. Muutos ei rajaa yksityisten palveluntuottajien mahdollisuutta tarjota palvelua.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Miten palvelujen saatavuus muuttuu uudistuksen seurauksena maaseudulla? (esim. muutokset matka-aikoina ja -kustannuksina mitattuina) | Palvelun saatavuus paranee, koska vastaanottoaika on paremmin saatavilla kuin Varpaisjärven neuvolassa. Lapinlahden neuvola on useamman terveydenhoitajan toimipiste ja vastaanottoaikoja on saatavilla 5 päivänä viikossa. Matka-aikaa saattaa perheelle tulla enemmän. Toimipisteiden välillä on 22 kilometriä, joka on matka-ajassa noin 20 minuuttia. Asutus on laajalla alueella.<br><br>Neurolakäynnit on tiheimmillään lapsen ollessa alle yksi vuotias. Tuolloin neuvolaan tulee 10 käyntiä (tarkastusrungon mukaisesti + yksi lisäkäynti).<br>Arvio edestakaisen käynnin kuluista Lapinlahden neuvolassa alle yksi vuotiaan lapsen osalta: 22km x 2 = 44 km* 2,10€ bensiinin hinta. Keskiarvokulutus bensiinikäyttöisellä autolla noin 6 litraa / 100km. Yhden edestakaisen käynnin hinta 5,28 euroa. Edellyttäen, että perheen ajama matka on 22 kilometriä. Tämän laskelman perusteella alle vuoden ikäisen lapsen käynnit tulevat arviolta kustantamaan perheelle 52,80 euroa.<br><br>Lapsen 18kk (1,5v) neurolakäynnin jälkeen määräaikaistarkastukset toteutuvat kerran vuodessa. Kuluerä perheelle 5,28 euroa / määräaikaistarkastus. |
| 2                                                                                               | <b>Saavutettavuus, yhteydet ja infrastruktuuri</b><br>Pitkät etäisyydet ovat maaseudulle tyypillinen piirre. Toimiva infrastruktuuri (esim. laajakaista, tiet) ja yhteydet ovat välttämätön edellytys asua ja työskennellä maaseudulla. Saavutettavuus on keskeinen asia niin maaseudun asukkaille kuin vierailijoillekin. Loma-asukkaat, harrastajat ja matkailijat                                                                                                                                                                                                                                                   | Miten uudistus vaikuttaa palveluiden saavutettavuuteen?                                                                              | Ei merkitystä, palvelu säilyy edelleen saman kunnan sisällä ja perhekeskusverkostotoiminta säilyy myös ennallaan (neuvola, muut perhepalvelut, varhaiskasvatus, järjestöt ja seurakunta toimivat verkostomaisena kokonaisuutena yhdessä).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                      | Osalle perheistä äitiys- ja/tai lastenneuvolapalveluiden saavutettavuus voi vaikeutua. Neuvolaan tulo voi vaatia perheeltä enemmän suunnitelmallisuutta, jos perheellä on käytössä esim. vain yksi auto tai ei autoa ollenkaan. Mikäli kunta haluaa panostaa lapsiperheiden liikkuvuuden tukemiseen, voi yksi vaihtoehto olla, että kunta pohtii julkisen liikenteen lisäämisen vaihtoehtoja Varpaisjärvelle.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                             | tukevat maaseutuyhteisöjen elinvoimaisuutta ja elinkeinoja. Liikennekaarella tavoitellaan uudenlaista liikennejärjestelmää, jossa mm. eri kuljetustarpeita yhdistetään (lähilogistiikka).                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Miten uudistus vaikuttaa infrastruktuurin (esim. laajakaista, tiet) määrään ja laatuun? Miten uudistus vaikuttaa liikennejärjestelmän kehittämiseen?                                                                                                                                                 | Tieliikenne Lapinlahden neuvolaan on hyvä. Esitetyllä muutoksella ei ennakoituja vaikutuksia.                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Maaseudun elinvoima</b>  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 3                           | <b>Elinkeinot, yrittäjyys ja työ</b><br>Monipuolinen elinkeinorakenne ja monimuotoinen yrittäjyys ovat maaseudulla tärkeitä, sillä ne tarjoavat laajemmat toimeentulomahdollisuudet. Maaseutualueilla sijaitsee 40 % yrityksistä. Pääosa näistä on mikroyrityksiä. Joustavien työnteon mahdollisuuksien (esim. etätö, töiden yhdistelmät, monialayrittäjyys, kausityöt) merkitys korostuu maaseudulla. Väestön ikääntyminen ja toisaalta työpaikkojen puute koskettavat maaseutua voimakkaasti, | Miten uudistus vaikuttaa maaseudun elinkeinotoimintaan ja yrittäjyyteen? Miten uudistus vaikuttaa julkisen sektorin toimintaan ja kilpailukykyyn maaseudun näkökulmasta? Miten uudistus vaikuttaa maaseudun työpaikkojen määrään? Miten uudistus vaikuttaa osaavan työvoiman saatavuuteen?           | Muutosesityksellä on neutraali vaikutus Lapinlahden elinkeinoon, yrittäjyyteen ja työhön. Perheiden liikkuesssa palvelujen käyttö saattaa kasvaa.<br><br>Useamman henkilöstön työpisteessä työskentely lisää pääsääntöisesti työhyvinvointia. Tällä saattaa olla positiivisia vaikutuksia neuvolapalveluiden henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden näkökulmasta. |
| 4                           | <b>Osaaminen</b><br>Maaseutu tarvitsee menestyäkseen osaamista. Maaseudun osaamista kehittävät ja kokoavat monet eri tahot, kuten esim. lukiot, ammatilliset oppilaitokset, maakuntien korkeakoulut ja neuvontajärjestöt. Maaseudulla tarvitaan eri tahojen yhteistyötä alueen osaamisen ja elinkeinojen vahvistamisessa.                                                                                                                                                                       | Miten uudistus vaikuttaa maaseudun vahvuuksien hyödyntämiseen? Miten uudistus vaikuttaa maaseudun kilpailukykyyn asukkaista, työntekijöistä, yrittäjistä tai vapaa-ajan viettäjäistä?                                                                                                                | Neuvolapalveluiden yhdistämisellä pyritään turvaamaan neuvolapalveluiden säilyminen Lapinlahden kunnan sisällä. Päätös turvaa neuvolapalveluiden laadun.                                                                                                                                                                                                         |
| 5                           | <b>Vahvuudet ja vetovoimatekijät</b><br>Maaseudulla on runsaasti vahvuuksia ja vetovoimatekijöitä. Niitä ovat mm. luonnonvarat, luonnon- ja kulttuurimaisemat sekä -ympäristöt, biodiversiteetti, tila, puhtaus ja hiljaisuus. Niiden varaan voidaan rakentaa elinkeinotoimintaa ja työpaikkoja sekä tehdä maaseudusta kilpailukykyinen ja houkutteleva asumisen, työskentelyn, yrittämisen, lomailun ja vapaa ajanvieron ympäristö.                                                            | Miten uudistus vaikuttaa maaseudun vahvuuksien hyödyntämiseen? Miten uudistus vaikuttaa maaseudun kilpailukykyyn asukkaista, työntekijöistä, yrittäjistä tai vapaa-ajan viettäjäistä?                                                                                                                | Palvelu säilyy saman kunnan sisällä. Muutosesityksellä neutraali vaikutus maaseudun kilpailukykyyn.                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Maaseudun demokratia</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 6                           | <b>Yhteisöllisyys, sosiaalinen pääoma ja kansalaisten osallistuminen</b><br>Maaseudulla yhteisöllisyys on tärkeää sekä sosiaalisesti että toiminnallisesti. Sosiaaliset verkostot edistävät sekä yksilön hyvinvointia että taloudellista toimintaa. Asukkaiden osallistuminen ja paikallinen kehittämistyö ovat tärkeitä, sillä ne antavat ihmisille mahdollisuuden vaikuttaa oman alueensa elinvoimaan ja tulevaisuuteen.                                                                      | Miten uudistus vaikuttaa yhteisöllisyyteen tai sosiaaliseen pääomaan maaseudulla? Miten uudistus vaikuttaa paikallisjärjestöjen tai kansalais- ja työväenopistojen toimintaan tai toimintaedellytyksiin maaseudulla? Miten uudistus vaikuttaa kansalaisten osallistumismahdollisuuksiin maaseudulla? | Toimipisteessä asioivien asiakkaiden määrän lisääntyessä, on mahdollista, että perheet verkostoituvat aikaisempaa paremmin samassa elämäntilanteessa olevien perheiden kanssa. Riskinä toki on, että perheiden kiinnittyminen omaan lähiyhteisöön heikentyy.                                                                                                     |

|         |                                                                                                                                             |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 7       | <b>Yhteenveto ja johtopäätökset</b>                                                                                                         |  | <p>Päätös säilyttää neuvolapalvelut saman kunnan alueella ja osana nykyistä perhekeskusverkostoa, eikä muutos rajoita mahdollisten palveluntuottajien toimintaa. Palvelun saatavuus paranee, koska Lapinlahden neuvolassa on enemmän vastaanottoaikoja ja käyntejä tarjolla viitenä päivänä viikossa. Osalle perheistä asiointi voi vaikeutua pidempien etäisyyksien vuoksi. Matka-aika ja kustannukset kasvavat erityisesti alle 1-vuotiaiden lasten tiheiden käyntien aikanavaliiti kuitenkin heikentyä pidemmän matkan vuoksi noin 22 km / 20 min ja lisää kustannuksia noin 52,80 € yhteensä. Toisaalta joillekin perheille matkat voivat myös lyhentyä. Palvelun keskittäminen voi parantaa henkilöstön työhyvinvointia ja palvelun laatua sekä lisätä perheiden välistä verkostoitumista.</p> <p>Maaseutuvaikutukset ovat pääosin neutraalit, mutta paikallisesti kaksijakoiset:</p> <p><b>Myönteiset vaikutukset</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* Palvelun jatkuvuus ja laatu turvataan kunnan sisällä</li> <li>* Saatavuus (aikojen saanti) paranee</li> <li>* Henkilöstön työhyvinvointi ja pysyvyys ja saatavuus voivat vahvistua</li> <li>* Perheiden kohtaamiset ja vertaistuki voivat lisääntyä</li> </ul> <p><b>Kielteiset tai riskivaikutukset</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>* Osalla perheistä saavutettavuus heikkenee (pidemmät välimatkat, autoriippuvuus)</li> <li>* Erityisesti yhden auton tai autottomien perheiden arki vaikeutuu</li> <li>* Riskinä paikallisyhteisöön kiinnittymisen heikkeneminen</li> <li>* Pientä lisäkustannusta perheille liikkumisesta</li> </ul> <p><b>Kokonaisarvio</b></p> <p>Muutos ei heikennä maaseudun elinvoimaa tai kilpailukykyä, mutta korostaa liikkumisen merkitystä palvelujen saavutettavuudessa. Vaikutusten tasapainottamiseksi olisi hyödyllistä kehittää liikenneratkaisuja tai muuta liikkumiseen tarvittavaa tukea. Sosiaalisesti muutos voi lisätä perheiden verkostoitumista suuremmassa toimipisteessä, mutta samalla riskinä voi olla lähiyhteisöön kiinnittymisen heikkeneminen.</p> |
| Lähteet | <a href="#">Kuntaliitto Maaseutuvaikuttavuuden arviointi</a><br><a href="#">Maa- ja metsätalousministeriö Maaseutuvaikutusten arviointi</a> |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |